

Spørgeskemaundersøgelse

FOAs ledermedlemmer
marts 2007

FOA-medlemsundersøgelse blandt samtlige medlemmer i Lederzonen

Arbejdet som leder	2
Kommunalreformen	4
Ledernes baggrund	7
Lederudvikling og uddannelse	9
FOAs lederarbejde	13
Psykisk arbejdsmiljø	14
Baggrundsdata vedrørende respondenterne	15
Kønssforskelle	17
Metode.....	20

FOA gennemførte i februar/marts 2007 en spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige medlemmer i Lederzonen. Skemaet blev sendt til ca. 4.800 medlemmer enten via e-mail eller pr. brev. Svarprocenten for undersøgelsen nåede op på 37,9 %. En nærmere beskrivelse af undersøgelsen og gennemførelsen heraf kan findes i metodeafsnittet.

I det følgende gennemgås besvarelserne til samtlige spørgsmål i spørgeskemaet. Relevante sammenhænge med enten baggrundsdata eller svar på tidligere spørgsmål tages ind undervejs.

Nogle konklusioner er:

- 30 % af respondenterne er ledere for 20 personer eller mere.
- Omkring 50 % respondenterne har været ledere i under 10 år.
- 42 % af respondenterne mener, at kommunalreformen i høj eller nogen grad har haft indflydelse på deres job.
- 47 % af de respondenter, der angiver, at kommunalreformen har haft indflydelse på deres job, oplever, at kommunalreformen har forringet det område, de arbejder indenfor. 42 % i denne gruppe oplever, at deres lederansvar er blevet større.
- 43 % af respondenterne angiver afgangsprøve fra 10. klasse som deres højeste skoleuddannelse.
- 78,5 % af respondenterne føler sig enten meget godt eller godt rustet til deres arbejde som leder.
- 49 % af besvarelserne angiver at læse Lederbrevet fra FOA hver gang det kommer.
- 70 % af de adspurgte foretrækker FOA-arrangementer, hvor de kan møde lederkollegaer indenfor samme faggruppe. 46 % foretrækker regionale 1- dags arrangementer.
- 84 % af lederne føler sig i høj eller nogen grad rustet til at sætte fokus på det psykiske arbejdsmiljø.
- 64 % af respondenterne angiver balancen mellem krav og ressourcer hos den enkelte medarbejder som det sværeste at håndtere som leder. 50 % angiver processen ved forandringer og omstruktureringer.

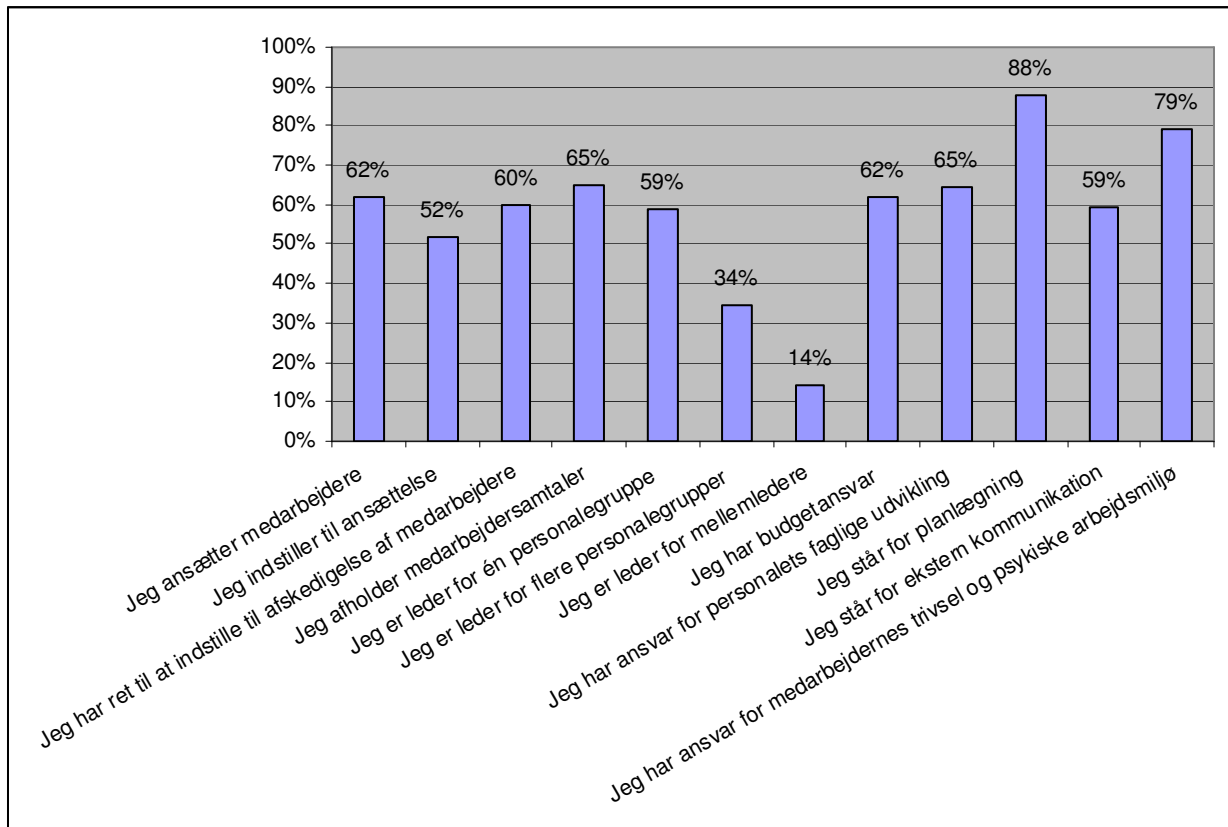
- 36 % af de mandlige respondenter er ledere for 1-4 personer, mens 45 % af de kvindelige respondenter er leder for 20 personer eller mere.

Arbejdet som leder

Hvilke arbejdsopgaver har du? (sæt gerne flere kryds)

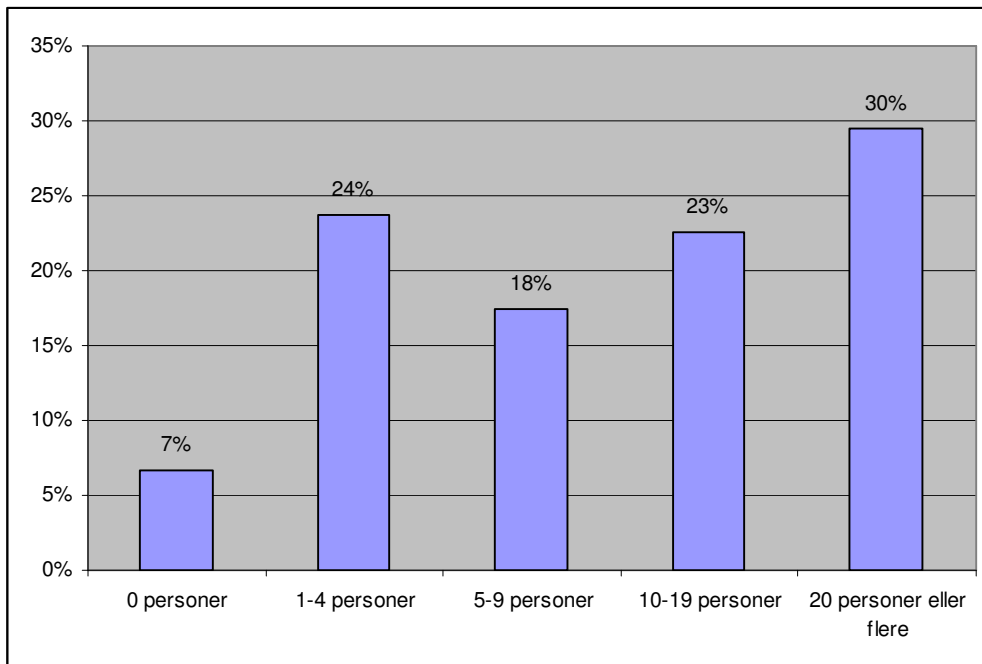
De hyppigste arbejdsopgaver blandt FOAs leder medlemmer er: Planlægning, ansvar for medarbejdernes trivsel og psykiske arbejdsmiljø, ansvar for personalets faglige udvikling samt afholdelse af medarbejdersamtaler. Den mindst udbredte arbejdsopgave er leder for mellemledere.

35 % afholder ikke MUS og 38 % har ikke budgetansvar.

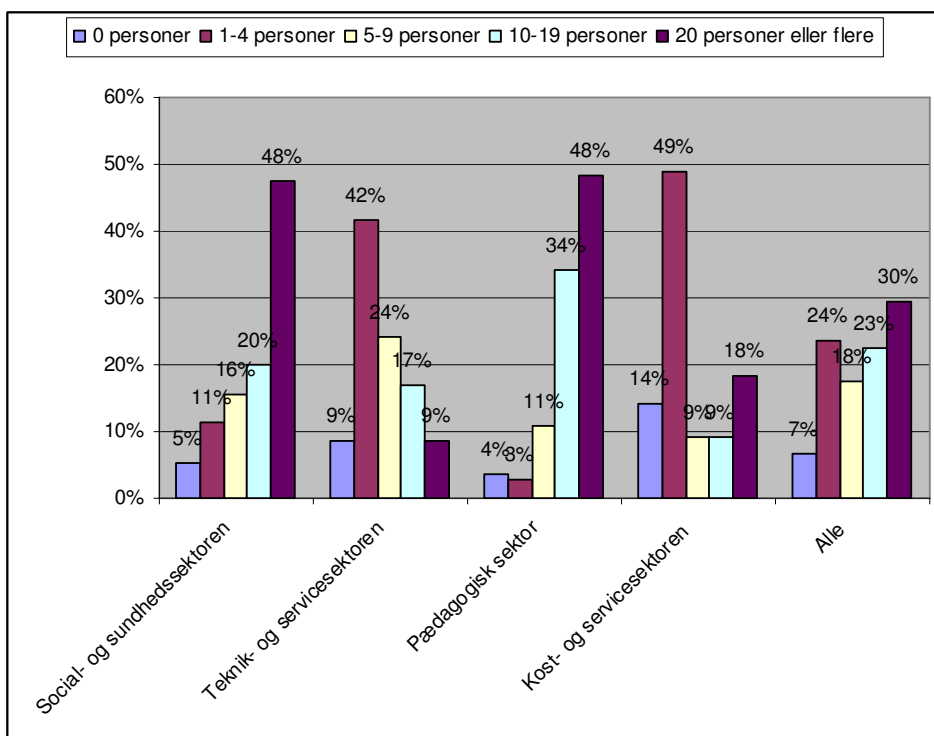
Hvor mange medarbejdere er du leder for?

30 % af respondenterne er ledere for 20 personer eller mere. 7 % angiver, at de ikke er ledere for nogen.

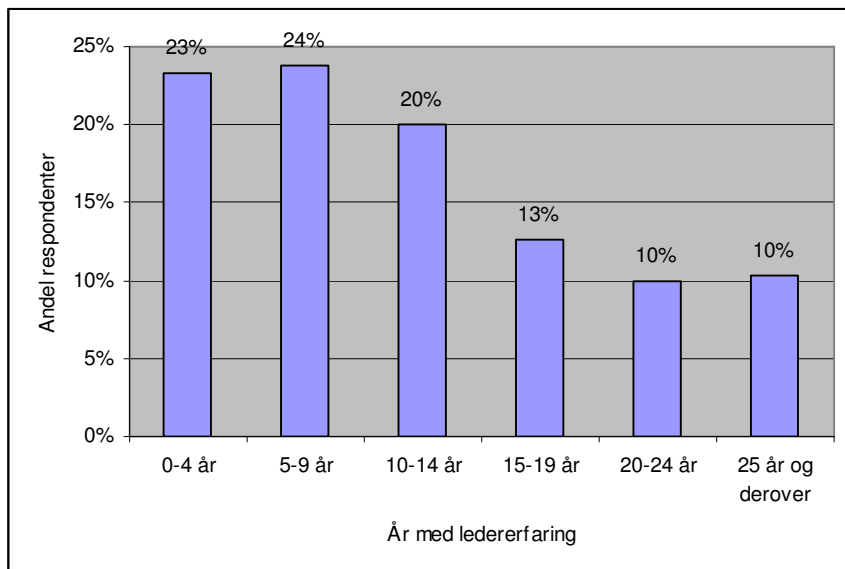
Hvor mange medarbejdere er du leder for fordelt på sektor

48 % af respondenterne i Social- og sundhedssektoren og i Pædagogisk sektor er leder for 20 eller flere personer. Omvendt er 42 % og 49 % i henholdsvis Teknik- og servicesektoren og Kost- og servicesektoren leder for mellem 1 og 4 personer.

Hvor mange år har du været leder?

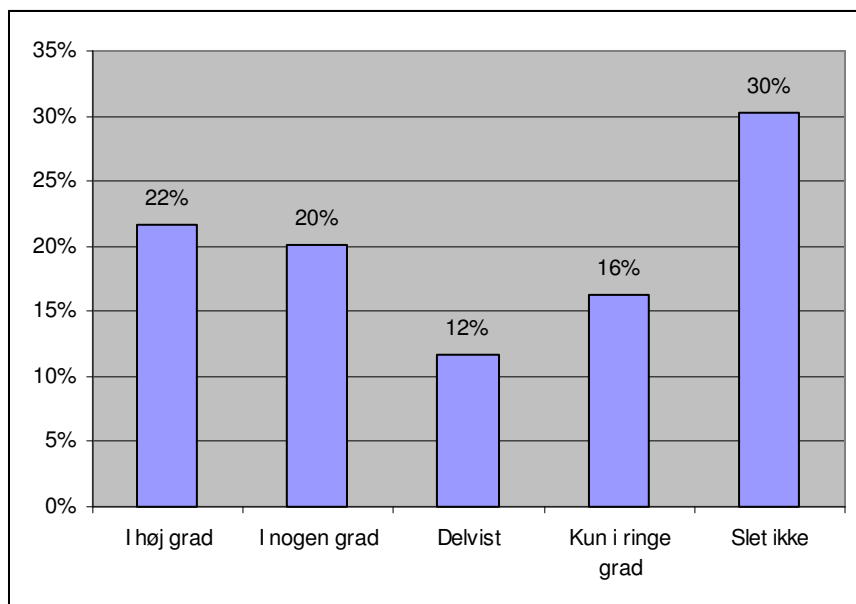
Respondenterne har i gennemsnit været leder i 11,6 år. Svarene er opdelt i intervaller i nedenstående figur. Det fremgår, at næsten ¼ af lederne har været leder i under 4 år, og at omkring 50 % har været ledere i under 10 år.

Kommunalreformen

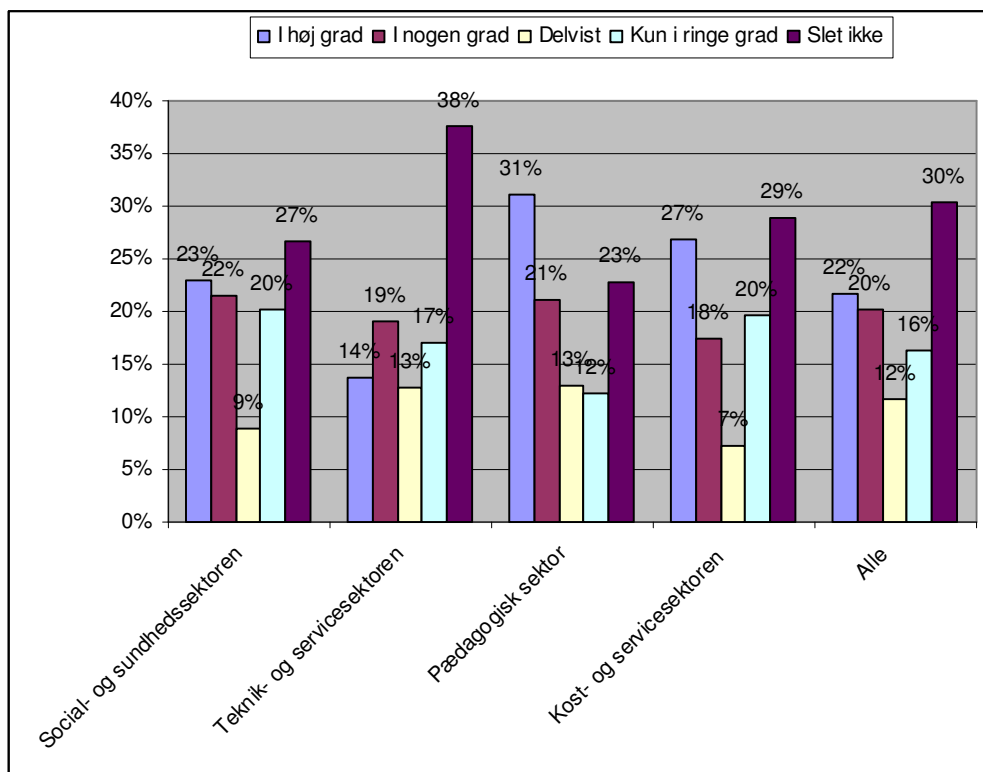
I hvilken grad har kommunalreformen haft indflydelse på dit job?

30 % af lederne angiver, at kommunalreformen slet ikke har haft indflydelse på deres job, mens 42 % mener, at den i høj eller nogen grad har haft indflydelse. I forbindelse med dette spørgsmål bør det nævnes, at vi har modtaget henvendelser fra omkring 50 medlemmer, der ikke har besvaret skemaet, fordi de efter kommunalreformen ikke længere er ledere.

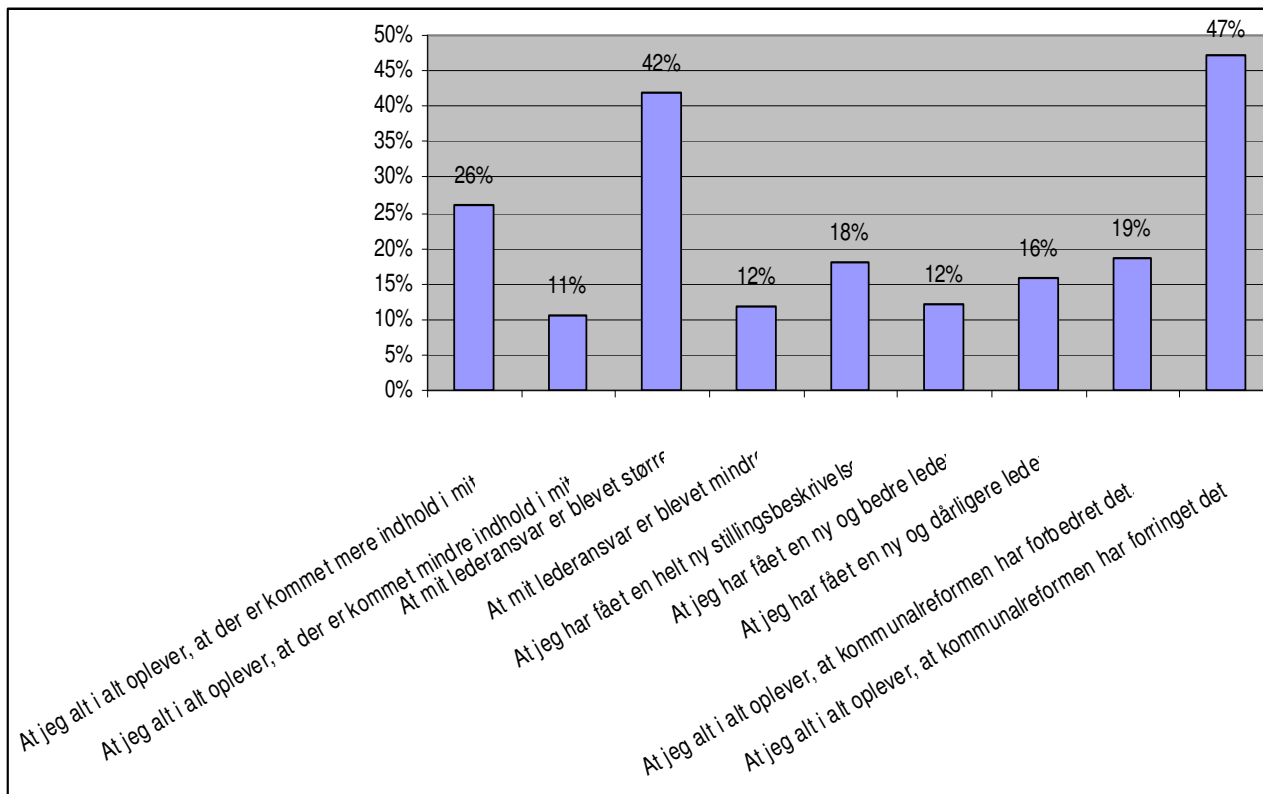
I hvor høj grad har kommunalreformen haft indflydelse på dit job fordelt på sektor

Der er forskel på hvor meget kommunalreformen har påvirket medlemmernes job på tværs af sektorerne. 38 % i Teknik- og Servicesektoren angiver, at Kommunalreformen ikke har haft indflydelse på deres job. 31 % i Pædagogisk sektor angiver, at kommunalreformen i høj grad har haft indflydelse på deres job.

Hvis kommunalreformen har haft indflydelse på dit job, hvad har den så betydet for dig? (sæt gerne flere kryds)

47 % af de respondenter, der angiver, at kommunalreformen har haft indflydelse på deres job oplever, at kommunalreformen har forringet det område, de arbejder indenfor. Samtidig mener 42 %, at deres lederansvar er blevet større efter reformen.

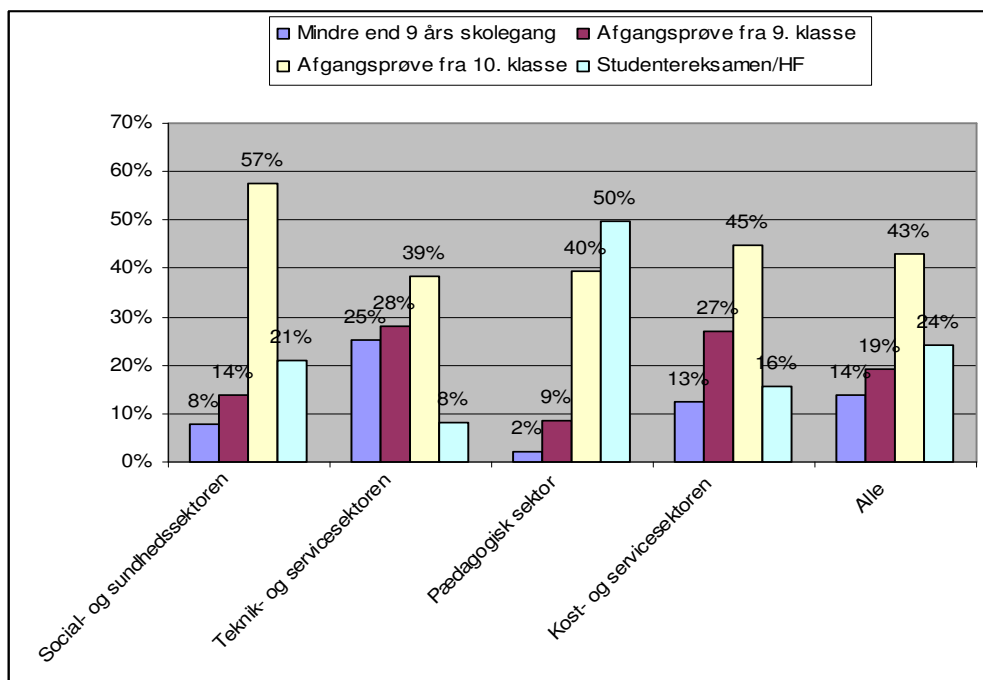

Ledernes baggrund

Hvilken skolebaggrund har du?

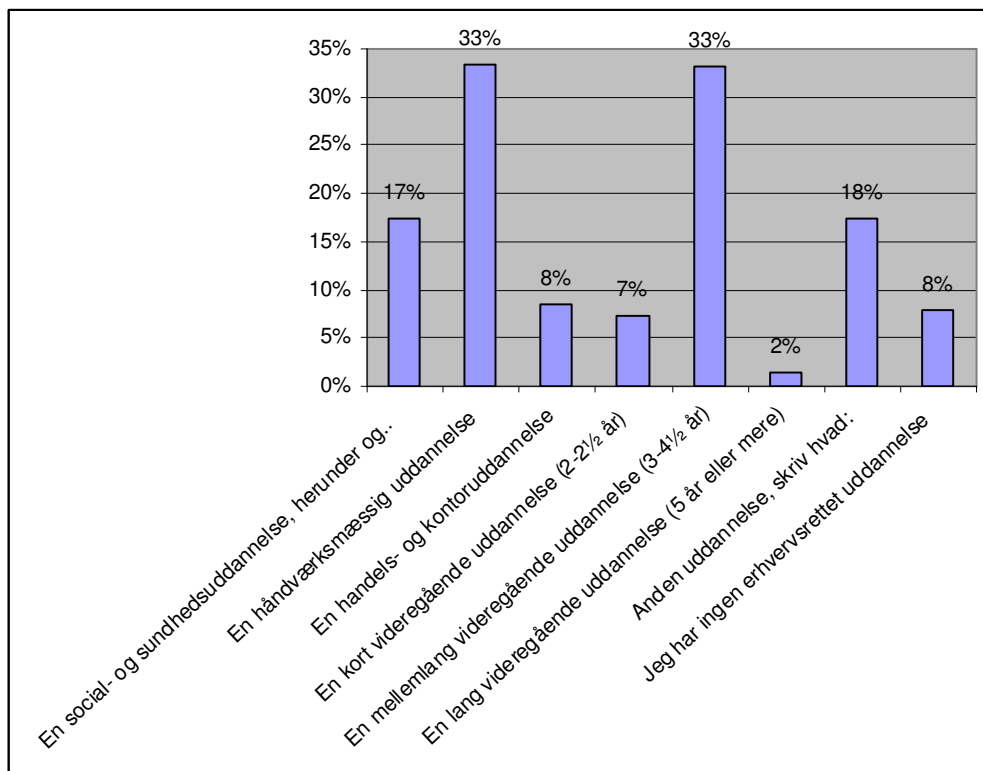
43 % af respondenterne angiver afgangsprøve fra 10. klasse som deres højeste skoleuddannelse. 24 % angiver at have en studentereksamen eller HF. 14 % har mindre end 9 års skolegang.

Der er forskelle mellem sektorerne i den uddannelsesmæssige baggrund. Den hyppigste skolebaggrund i Pædagogisk sektor er studentereksamen/HF, i de øvrige sektorer er det afgangsprøve fra 10. klasse. 25 % i Teknik- og servicesektoren har mindre end 9 års skolegang.

Hvilken erhvervsrettet uddannelse har du? (sæt gerne flere krydser)

33 % af respondenterne har enten en håndværksmæssig uddannelse eller en mellemlang videregående uddannelse. 2 % af lederne har en lang videregående uddannelse, og 8 % har ingen erhvervsrettet uddannelse.

Tabellen nedenfor viser svarene fordelt på sektorer.

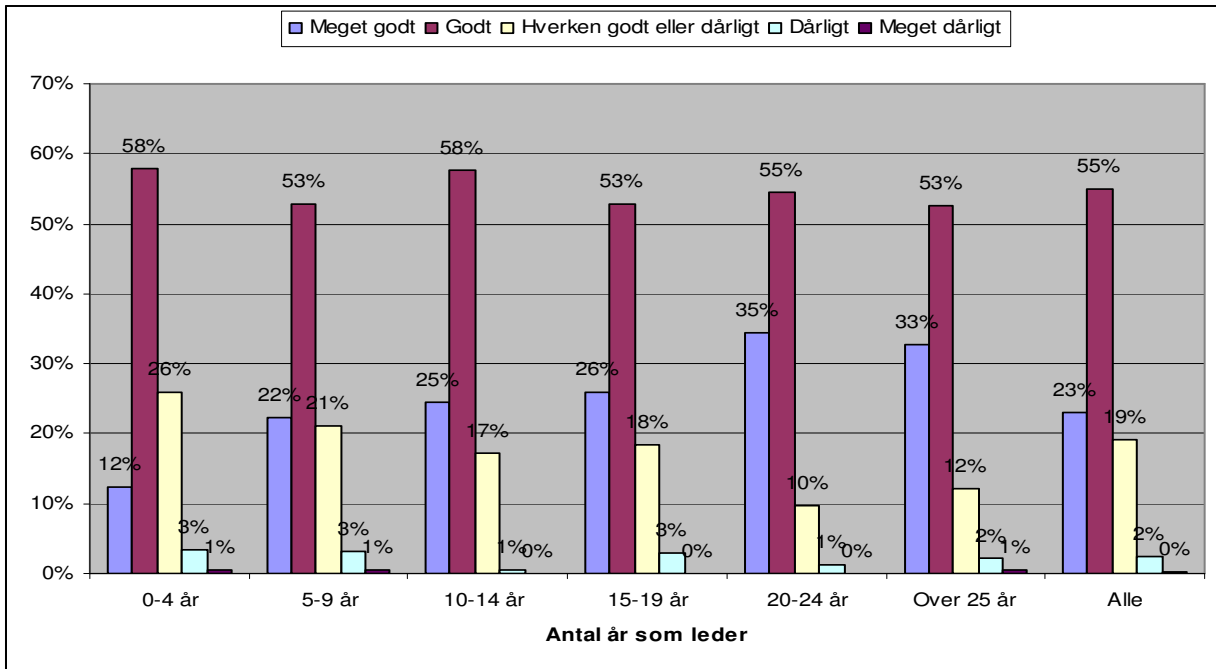
	Social- og sundhedssektoren	Teknik- og servicesektoren	Pædagogisk sektor	Kost- og servicesektoren
En social- og sundhedsuddannelse, herunder også sygehjælper, plejehjemsassistent, PGU mv.	76 %	1 %	5 %	2 %
En håndværksmæssig uddannelse	12 %	66 %	5 %	18 %
En handels- og kontoruddannelse	13 %	9 %	4 %	11 %
En kort videregående uddannelse (2-2½ år)	10 %	6 %	7 %	11 %
En mellemlang videregående uddannelse (3-4½ år)	6 %	8 %	88 %	18 %
En lang videregående uddannelse (5 år eller mere)	0 %	1 %	3 %	0 %
Anden uddannelse, skriv hvad:	18 %	18 %	14 %	29 %
Jeg har ingen erhvervsrettet uddannelse	4 %	13 %	1 %	23 %

Lederudvikling og uddannelse

Hvordan føler du dig rustet til dit arbejde som leder?

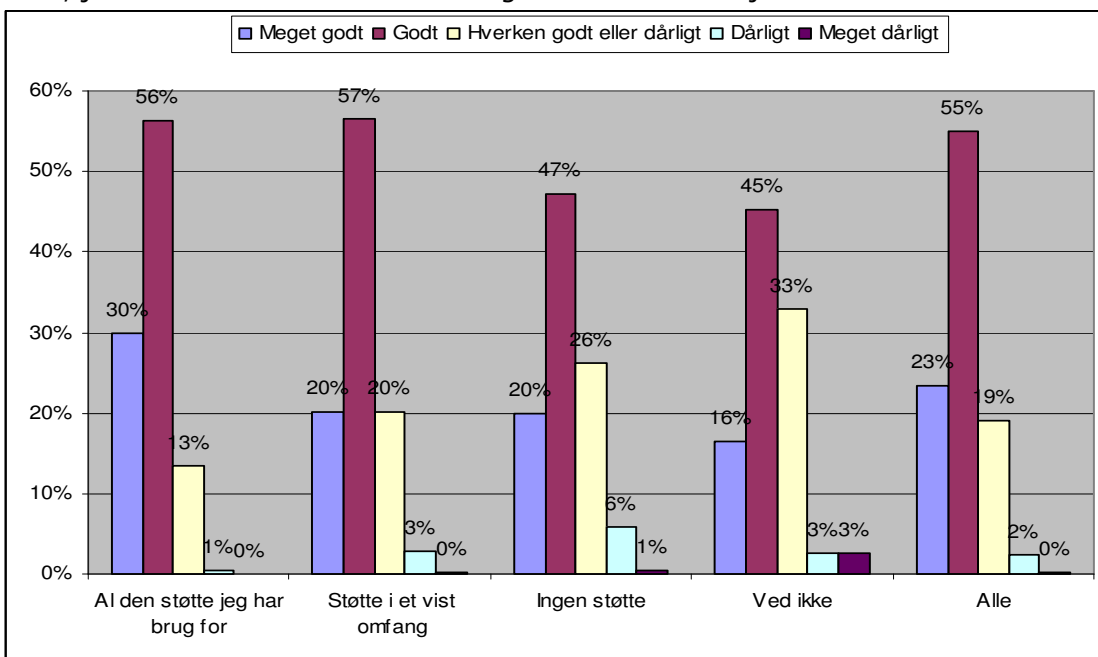
78,5 % føler sig enten meget godt eller godt rustet til deres arbejde som leder.

Generelt er der ikke de store forskelle i hvordan respondenterne føler sig rustet til arbejdet som leder afhængig af antal år som leder. Dog er der en lille tendens til, at flere siger "meget godt" jo længere de har været leder.

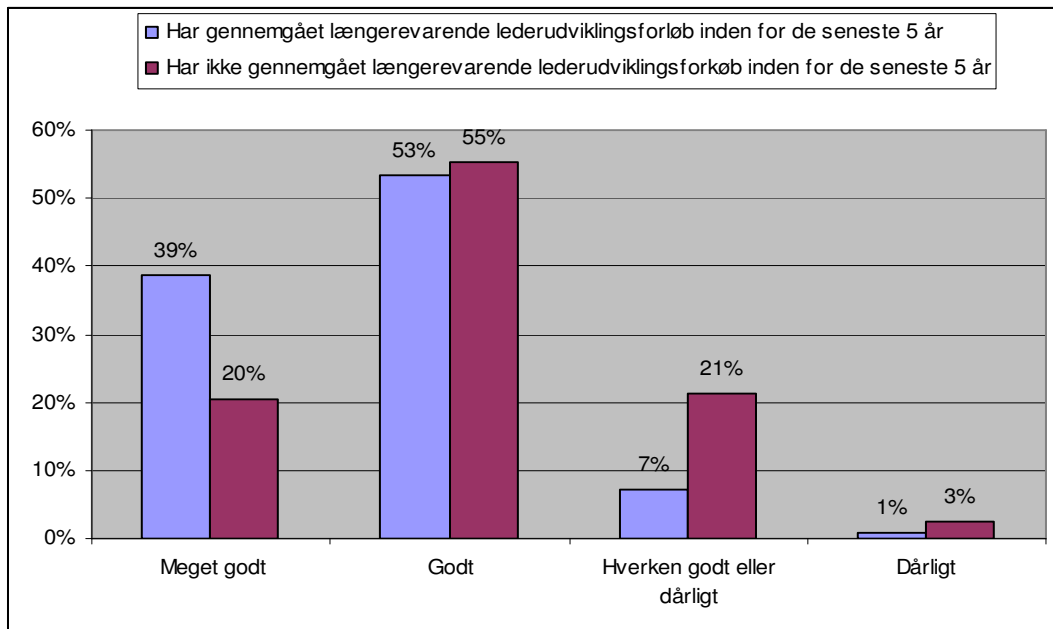
Hvordan føler du dig rustet til dit arbejde som leder krydset med hvilken støtte og hjælp mener du, du kan få af din nærmeste leder i udførelsen af dit lederjob

Jo mere støtte respondenterne mener vedkommende kan få til sit lederarbejde hos sin nærmeste leder, jo bedre føler vedkommende sig rustet til sit arbejde som leder.

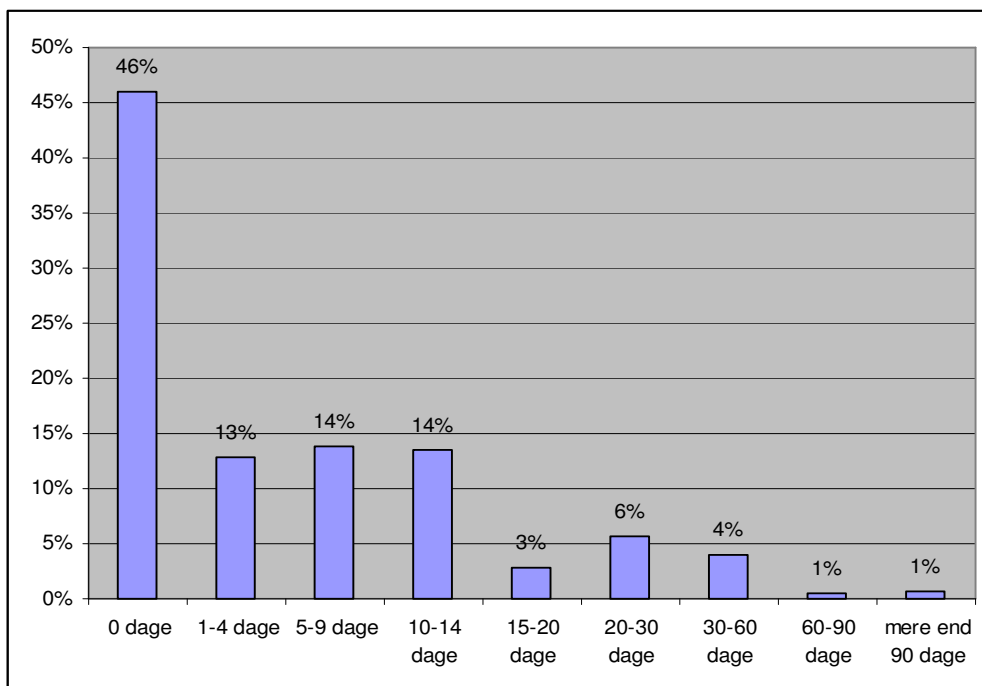
Hvordan føler du dig rustet til dit arbejde som leder krydset med har du inden for de seneste 5 år gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb

Der er markant flere, der føler sig meget godt rustet til arbejdet som leder blandt de ledere, der har gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb indenfor de seneste 5 år.

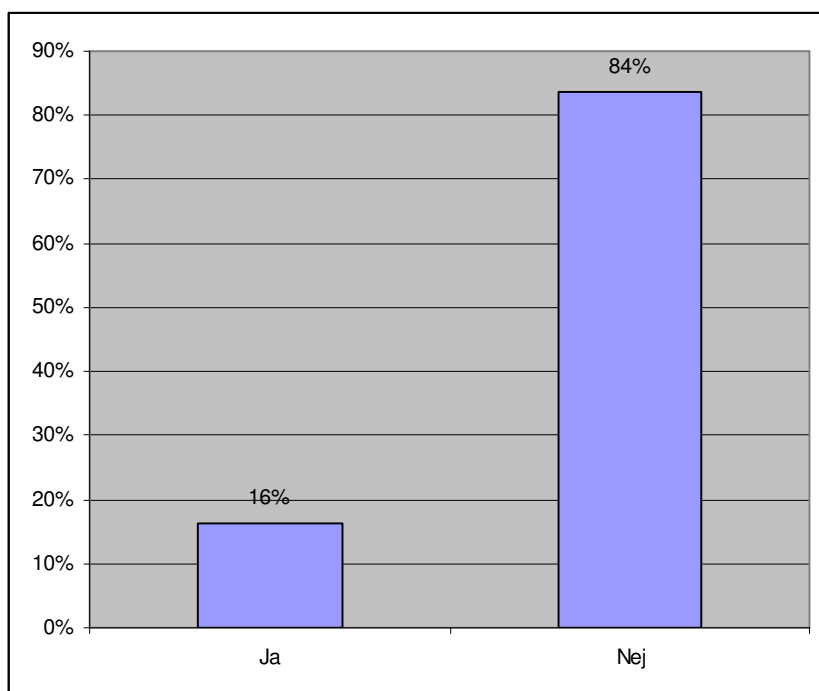
Cirka hvor mange dage har du i alt været på lederkurser inden for de seneste 2 år?

Gennemsnittet her er 8,5 dage, men besvarelsene spænder fra over 100 dage til 0. Fordelingen vises opdelt på intervaller i nedenstående figur. 46 % har ikke været på lederkursus indenfor de seneste 2 år.

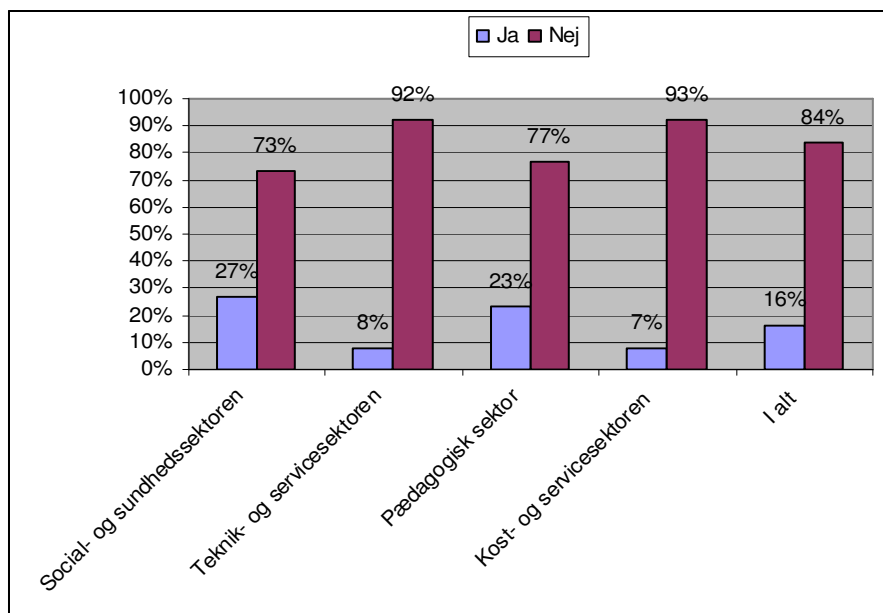
Har du inden for de seneste 5 år gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb? (Vi tænker her på forløb på mindst 8 uger i alt)

84 % har ikke været på et længerevarende lederudviklingsforløb indenfor de seneste 5 år.

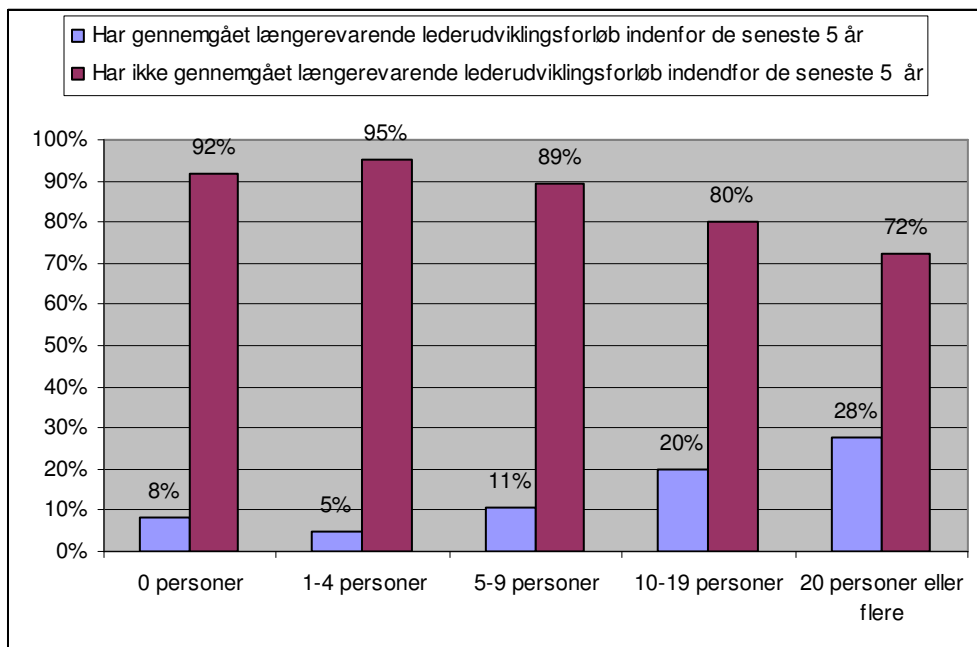
Har du indenfor de seneste 5 år gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb krydset med sektor

93 % og 92 % af respondenterne i henholdsvis Kost- og servicesektoren og Teknik- og servicesektoren har ikke indenfor de seneste 5 år gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb. I Social- og sundhedssektoren og Pædagogisk sektor er det henholdsvis 73 % og 77 %, der ikke har gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb indenfor de seneste 5 år.

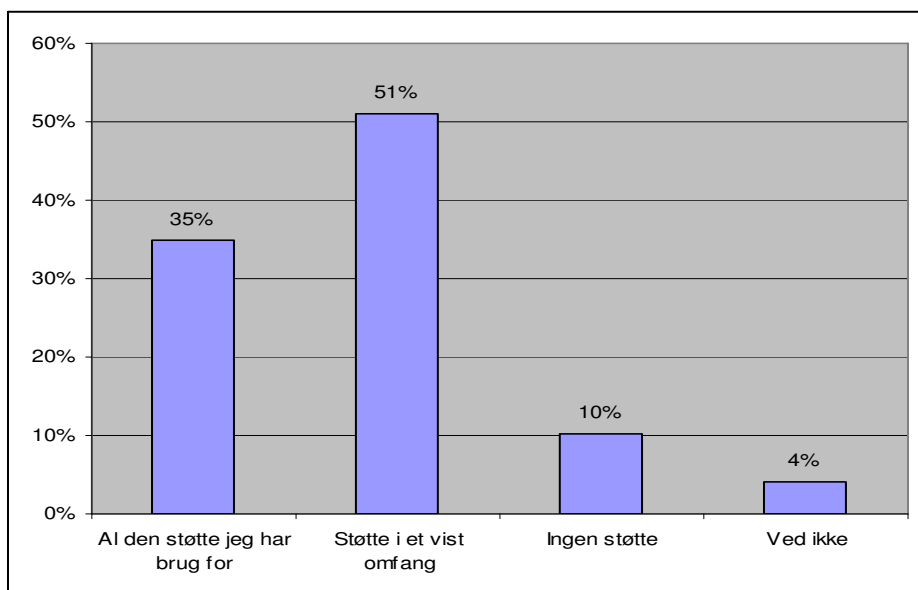
Har du indenfor de seneste 5 år gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb krydset med hvor mange medarbejdere er du leder for?

Der er flere af respondenterne, der har gennemgået et længerevarende lederudviklingsforløb blandt de respondenter, der er leder for over 10 medarbejdere.

Hvilken støtte og hjælp mener du, at du kan få af din nærmeste leder til udførelsen af dit lederjob?

51 % af respondenterne mener, at de i et vist omfang kan få støtte af deres nærmeste leder i udførelsen af deres lederjob. 35 % mener, at de kan få al den støtte, de har brug for, og 10 % angiver, at de ingen støtte kan få fra deres nærmeste leder.

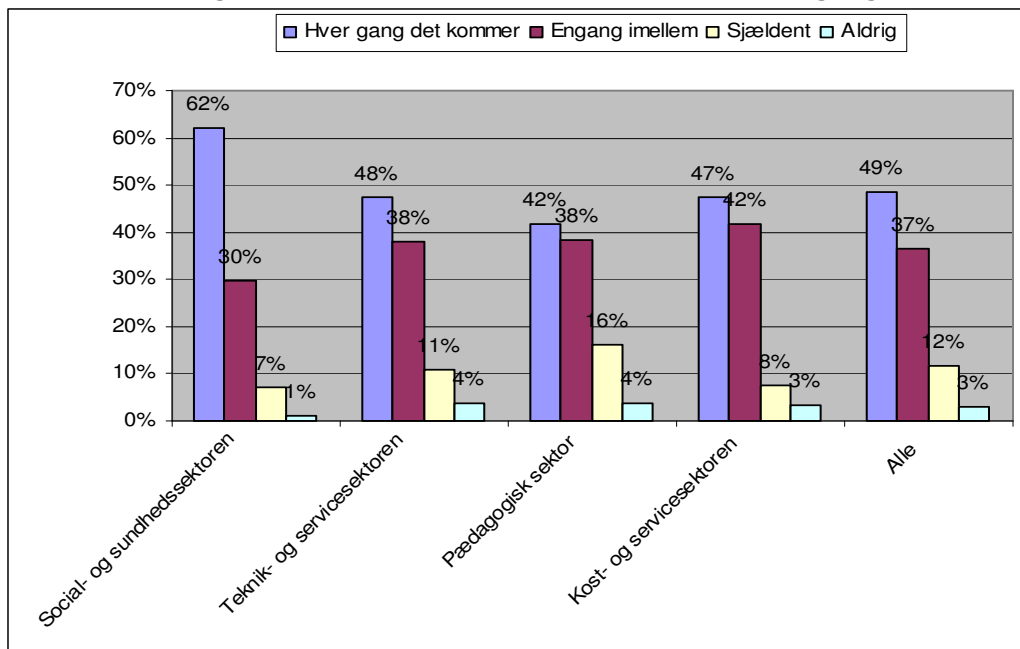

FOAs lederarbejde

Hvor ofte læser du Lederbrevet fra FOA?

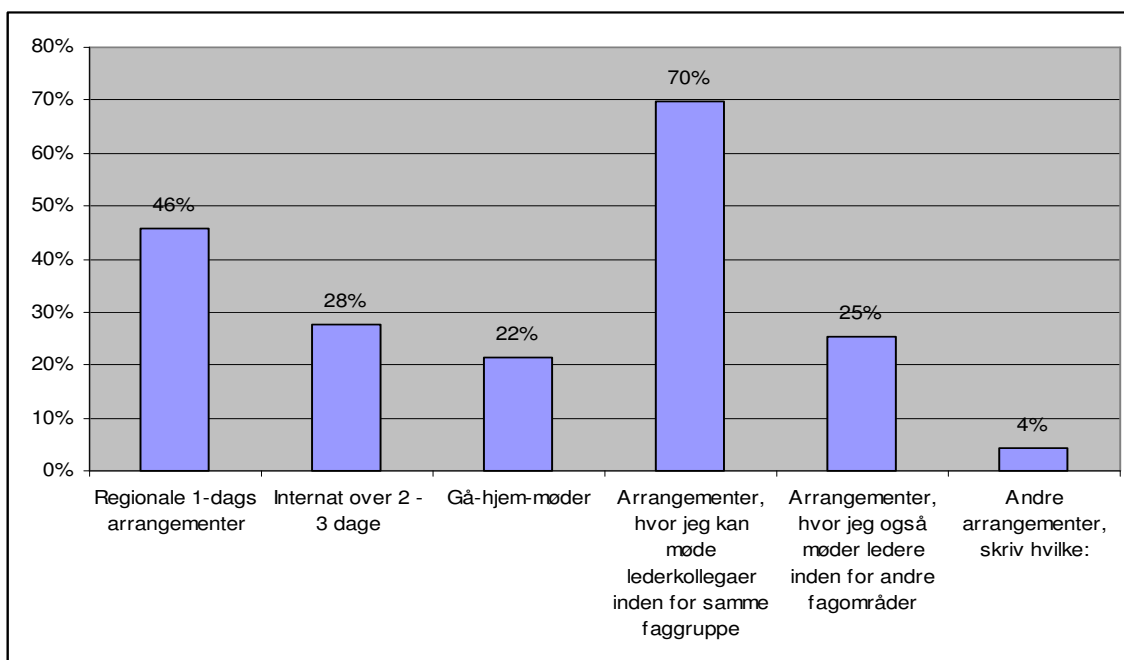
49 % af respondenterne læser Lederbrevet fra FOA hver gang det kommer. 37 % læser det engang imellem. 12 % læser det sjældent og 3 % læser det aldrig.

62 % i Social- og sundhedssektoren læser Lederbrevet hver gang det kommer.

Hvilke former for FOA-arrangementer for ledere foretrækker du? (sæt gerne flere krydser)

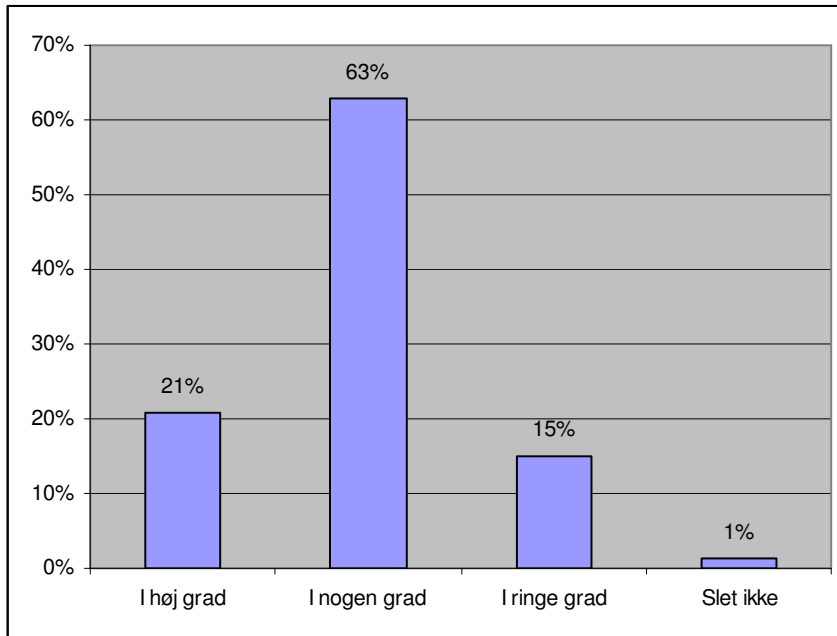
70 % af respondenterne foretrækker arrangementer, hvor de kan møde lederkollegaer inden for samme faggruppe. 46 % foretrækker regionale 1-dags arrangementer.

Psykisk arbejdsmiljø

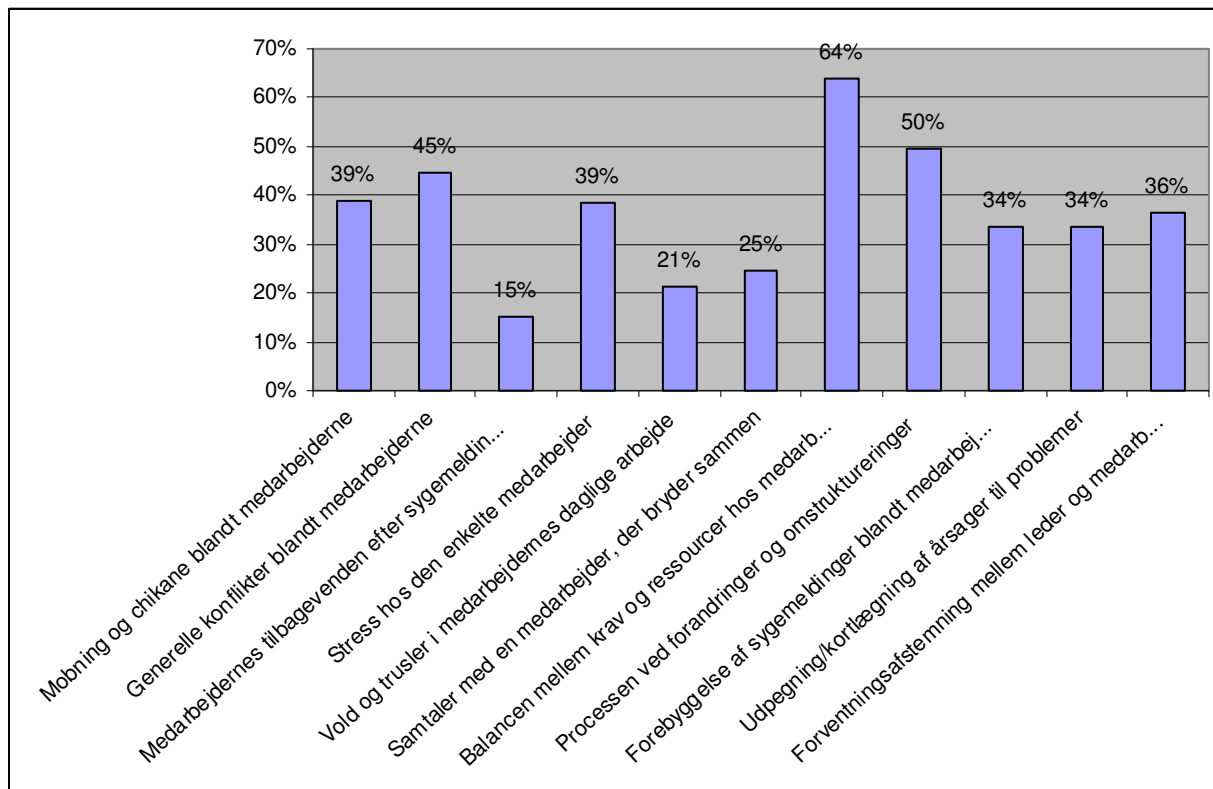
I hvilken grad føler du dig som leder rustet til at sætte fokus på det psykiske arbejdsmiljø?

63 % føler sig i nogen grad rustet til som leder at sætte fokus på det psykiske arbejdsmiljø. 21 % føler sig i høj grad rustet hertil. 16 % føler sig i ringe grad eller slet ikke rustet til at sætte fokus på det psykiske arbejdsmiljø.

Hvilke af følgende problematikker inden for det psykiske arbejdsmiljø finder du det sværest at håndtere som leder? (sæt præcis 4 krydser)

64 % af respondenterne finder balancen mellem krav og ressourcer hos medarbejderne det sværeste at håndtere som leder. 50 % angiver processen ved forandringer og omstruktureringer som det sværeste og 45 % angiver generelle konflikter mellem medarbejderne. 15 % angiver medarbejders tilbagevenden efter sygemelding på grund af stress som det sværeste at håndtere.

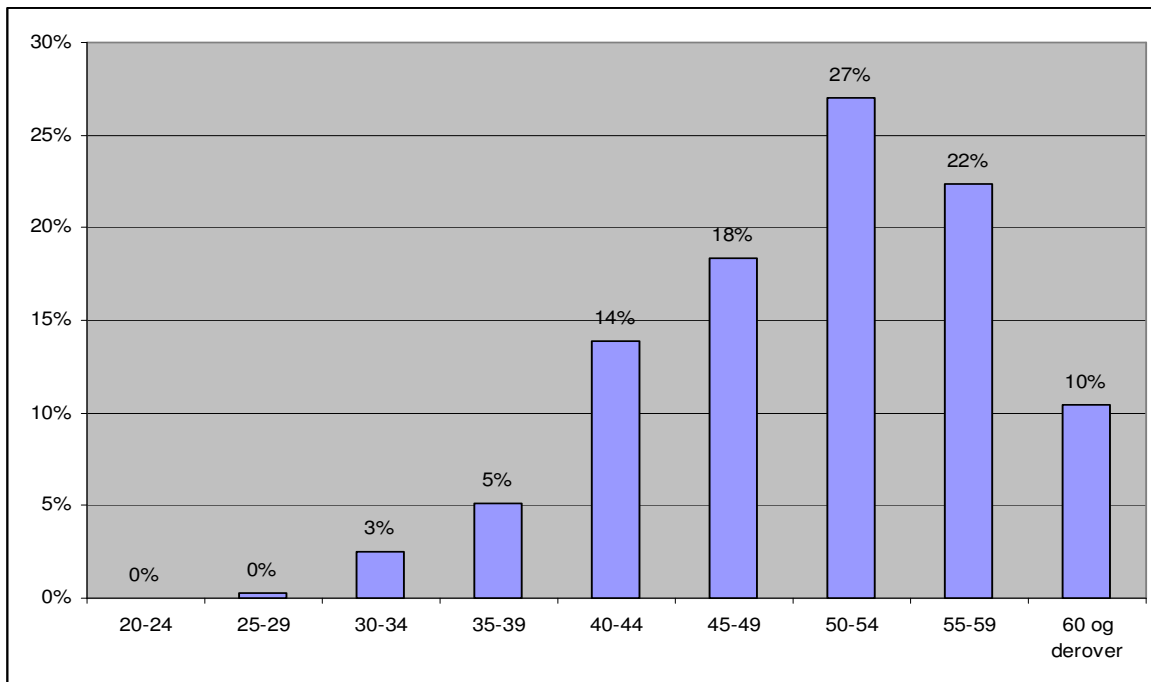
Baggrundsdata vedrørende respondenterne

Sektor:

20 % af respondenterne er fra Social- og sundhedssektoren, 43 % fra Teknik- og servicesektoren, 31 % fra Pædagogisk sektor og 5 % fra Kost- og Servicesektoren. Der er en mere fyldestgørende gennemgang af hvordan sektorerne er repræsenteret i undersøgelsen i metodeafsnittet.

Aldersfordeling, intervaller:

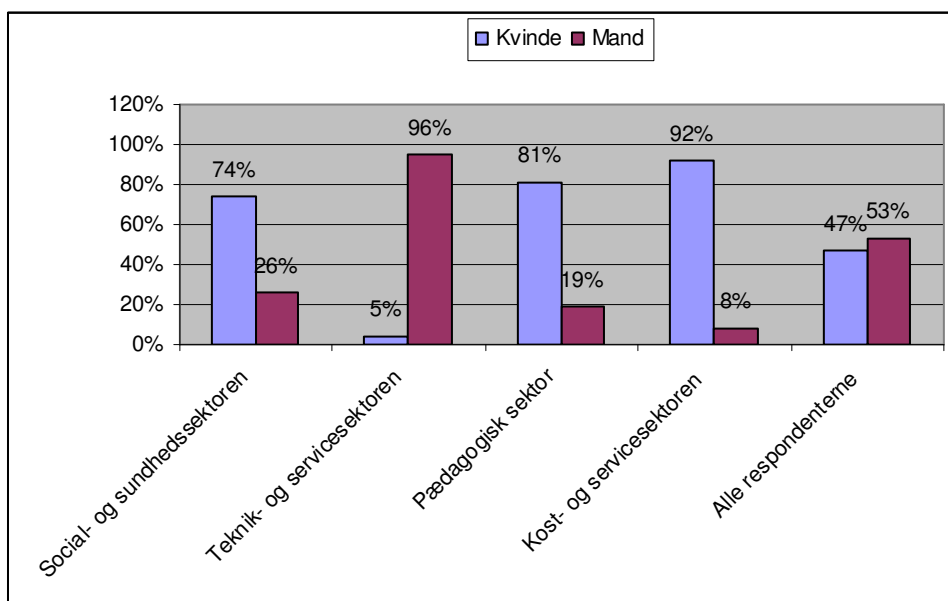
59 % af respondenterne er over 50 år.

Køn

53 % af respondenterne er mænd, 47 % er kvinder.

Fordelt på sektorer ser kønsfordelingen ud som på nedenstående figur. Der er en overvægt af mandlige ledere i Teknik- og Servicesektoren med 96 % mod 4 % kvinder. I de tre øvrige sektorer er der flest kvindelige ledere. Den mest lige fordeling ses i Social- og sundhedssektoren, hvor 74 % af lederne er kvinder og 26 % er mænd.

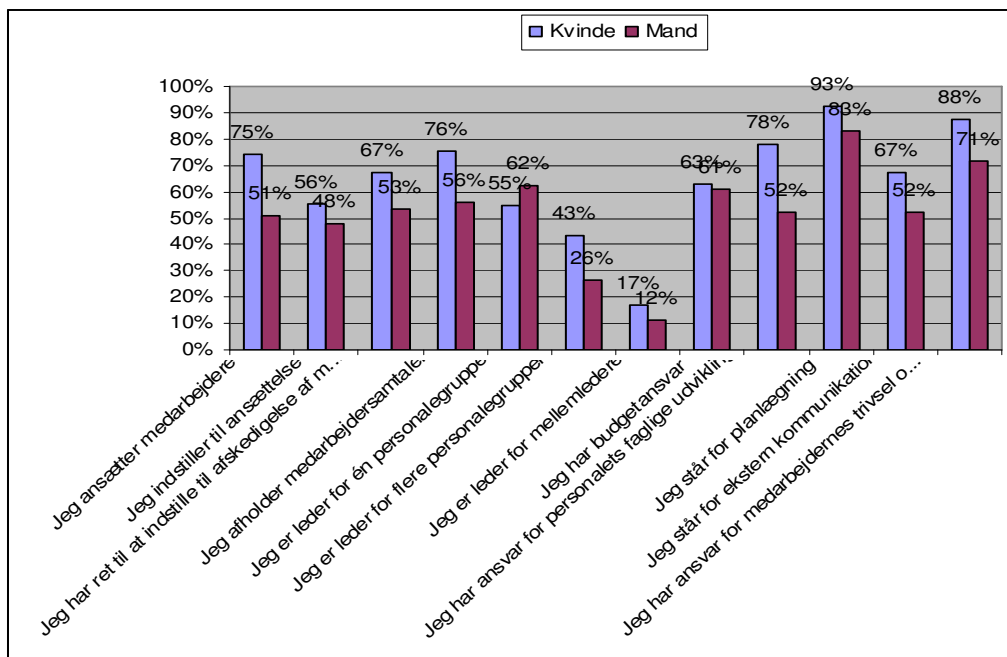

Kønsforskelle

Der er visse forskelle i kønnenes besvarelser af spørgeskemaet. De mest væsentlige af disse demonstreres nedenfor.

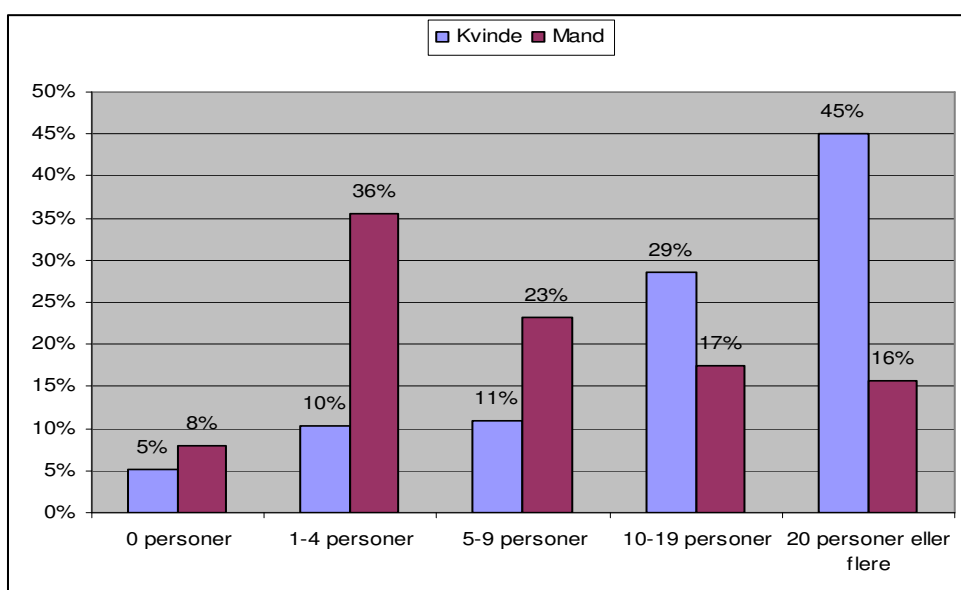
Hvilke arbejdsopgaver har du fordelt på køn

Kvinderne svarer hyppigere ja til de forskellige arbejdsopgaver. Den eneste opgave, der er mere udbredt blandt mænd end kvinder, er leder for én personalegruppe. Det kan have noget at gøre med, at der er mange mænd i Teknik- og servicesektoren. Den sektor har samtidig (sammen med Kost- og servicesektoren) flest, der er ledere for 9 medarbejdere eller derunder.

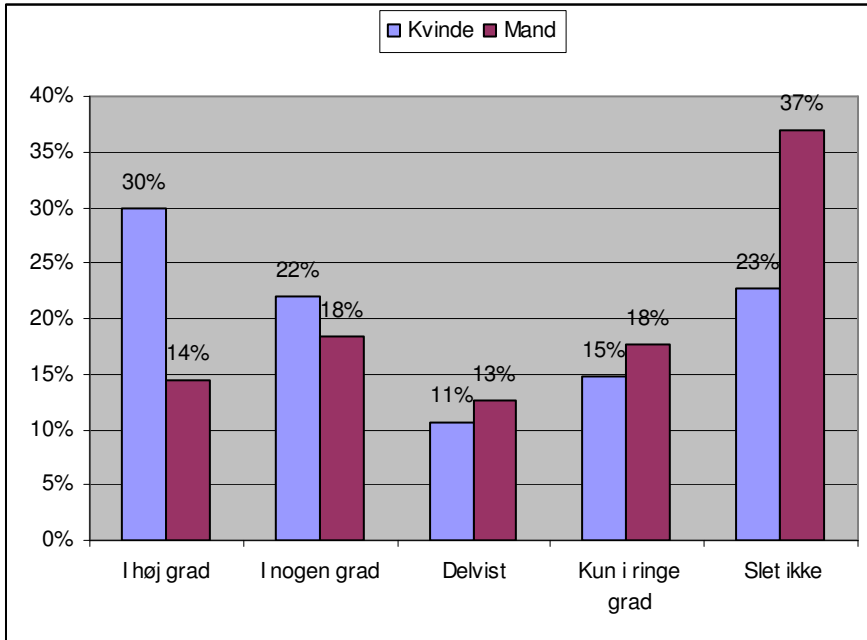
Hvor mange medarbejdere er du leder for fordelt på køn

36 % af mændene er leder for 1-4 personer, mens 45 % af kvinderne er leder for 20 personer eller mere.

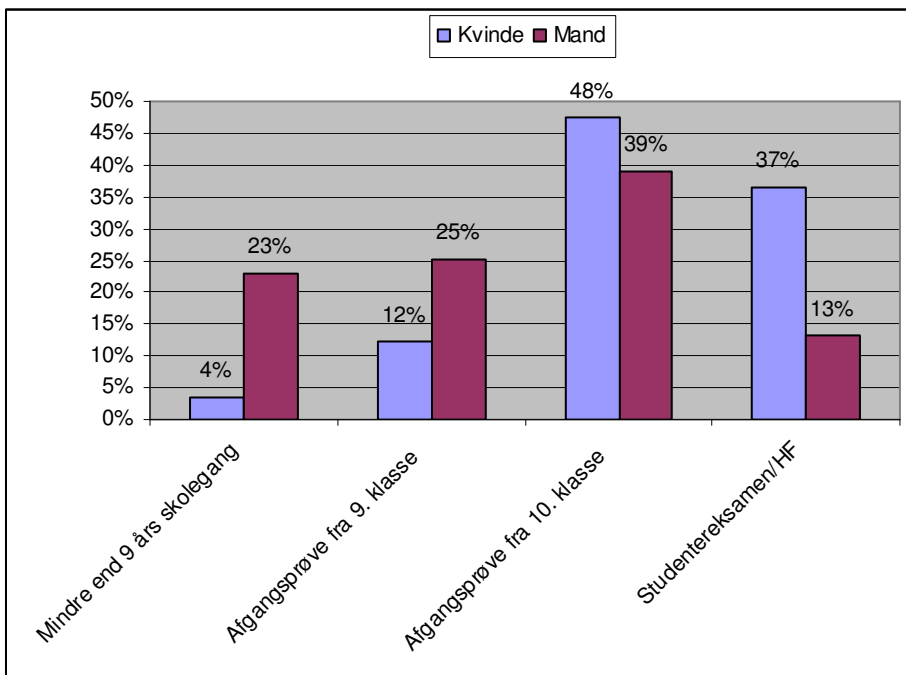
I hvilken grad har kommunalreformen haft indflydelse på dit job fordelt på køn

Kommunalreformen ser ifølge nedenstående figur ud til at have haft størst indflydelse blandt kvinderne. Det kan have noget at gøre med de job, kvinderne typisk bestrider.

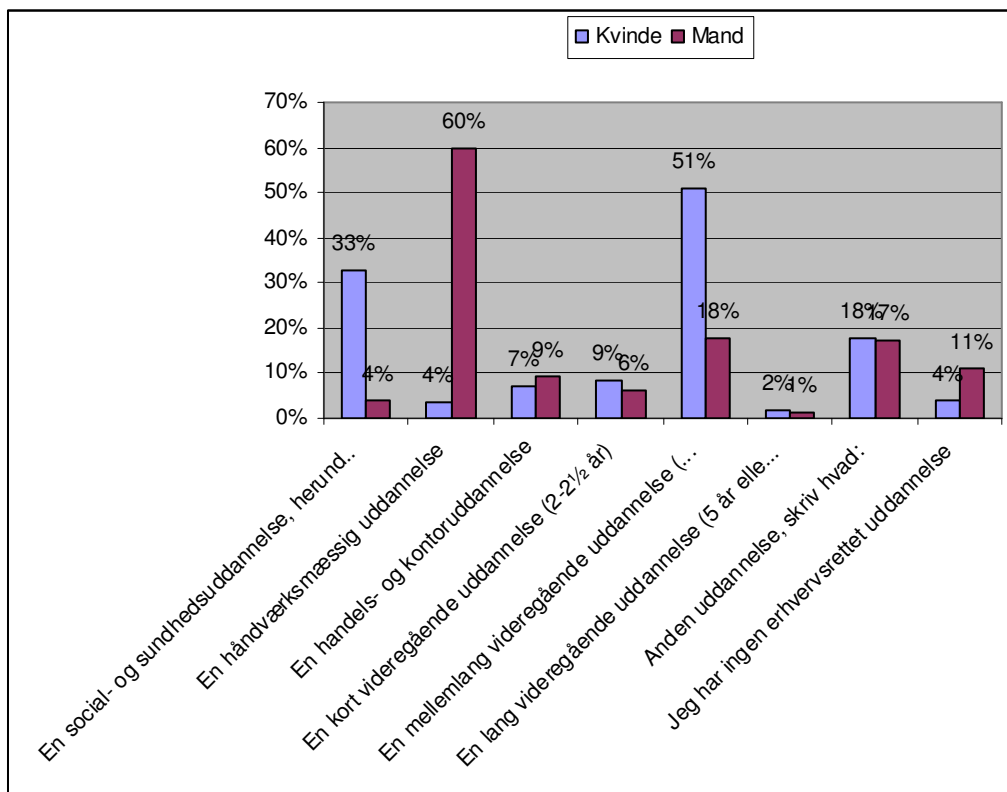
Hvilken skolebaggrund har du fordelt på køn

Mændene er overrepræsenteret i gruppen med mindre end 9 års skolegang og afgangsprøve fra 9. klasse som højeste skoleuddannelse. Kvinderne er overrepræsenteret i grupperne med afgangsprøve fra 10. klasse og studentereksamen/HF.

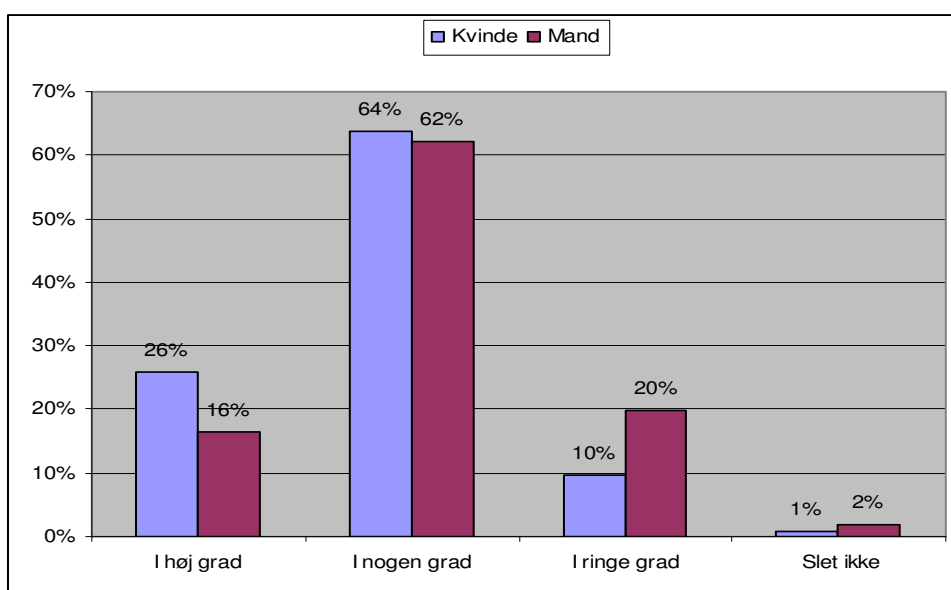
Hvilken erhvervsrettet uddannelse har du fordelt på køn

60 % af mændene har en håndværksmæssig uddannelse. 51 % af kvinderne har en mellemlang videregående uddannelse og 33 % af kvinderne har en social- og sundhedsuddannelse.

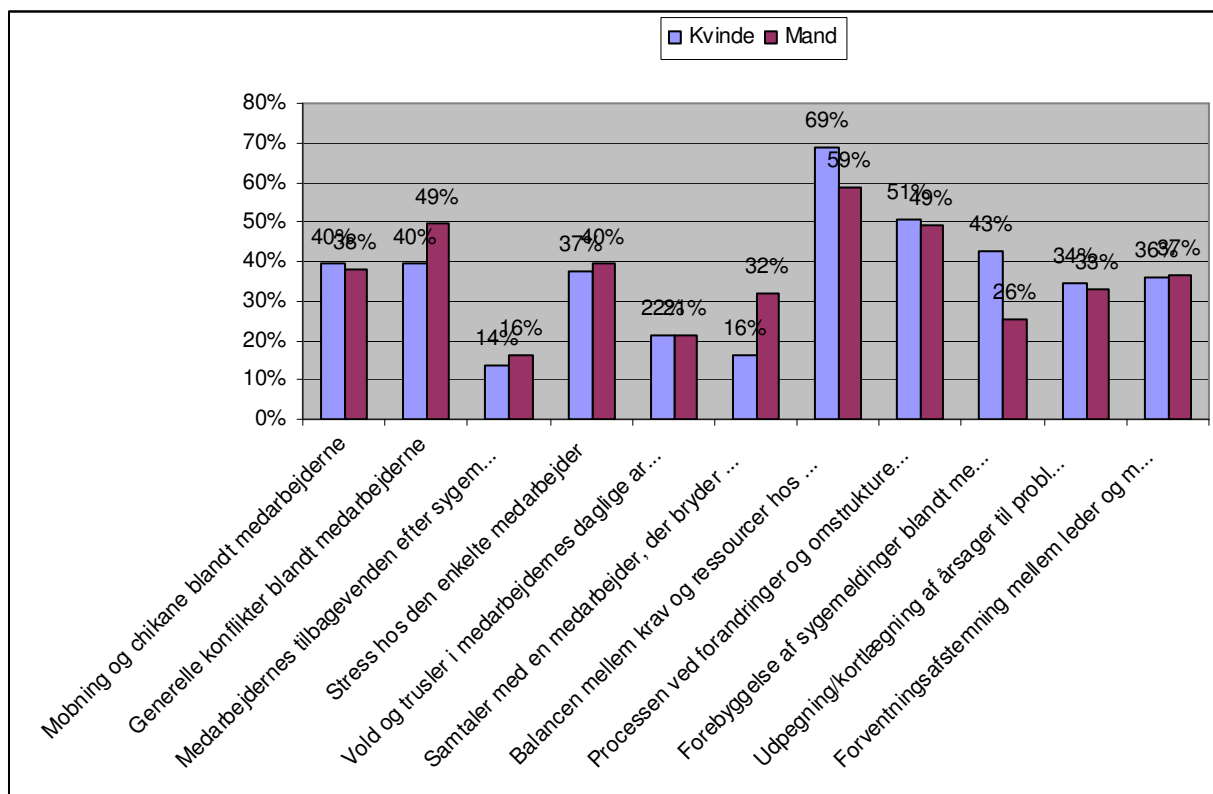
I hvilken grad føler du dig som leder rustet til at sætte fokus på det psykiske arbejdsmiljø fordelt på køn

20 % af de mandlige ledere føler sig i ringe grad rustet til at sætte fokus på det psykiske arbejdsmiljø. 26 % af de kvindelige ledere føler sig i høj grad rustet hertil.

Hvilke 4 af følgende problematikker inden for det psykiske arbejdsmiljø finder du det sværest at håndtere som leder fordelt på køn

Der er ikke de store forskelle blandt kvinder og mænd med hensyn til hvilke problematikker inden for det psykiske arbejdsmiljø, der er sværest at håndtere. Dog finder flere mænd medarbejderen tilbagevendende efter sygdom, stress hos den enkelte medarbejder og samtaler med en kollega, der bryder sammen svære at håndtere end tilfældet er for de kvindelige ledere. De kvindelige ledere finder til gengæld balancen mellem krav og ressourcer hos medarbejderne og forebyggelse af sygemeldinger blandt medarbejderne på grund af arbejdspresset svære at håndtere.

Metode

Medlemsundersøgelsen blandt samtlige forbundsmedlemmer i Lederzonen¹ er gennemført i februar/marts 2007.

I alt 4.843 medlemmer blev indbudt til at deltage i undersøgelsen.

I medlemsregistret var lidt mere end 20 % registreret med en mail-adresse. Disse medlemmer blev den 23. februar indbudt til at deltage i undersøgelsen via en mail med et link til undersøgelsen.

Det viste sig efterfølgende, at en lille del af de registrerede mail-adresser ikke var virksomme – medlemmer med disse adresser blev i stedet indbudt pr. brev.

¹ Alle erhvervsaktive medlemmer med FOA-hvervet "Lederzonen" er indbudt til at deltage i denne medlemsundersøgelse.

Der var således i alt knapt 4.000 medlemmer, som pr. brev blev indbudt til at deltage i undersøgelsen. For at deltage skulle medlemmerne gå ind på www.datafabrikken.dk og taste et personligt login, som fremgik af det udsendte brev.

Medlemmerne med en virksom mail-adresse blev rykket i alt to gange. De øvrige medlemmer modtog én rykker pr. brev ni dage efter indbydelsen til undersøgelsen.

Dataindsamlingen er sket i perioden 23. februar-19. marts 2007 for så vidt angår medlemmer med mail-adresse og i perioden 6. marts-19. marts 2007, hvad angår de øvrige medlemmer.

Mens undersøgelsen var i gang, fik forbundet adskillige henvendelser fra inviterede medlemmer, som oplyste, at de ikke var ledere. Disse henvendelser er sendt videre til de pågældende medlemmers afdelinger, så registreringen af medlemmerne kan blive ændret. Disse medlemmer blev desuden slettet som respondenter i undersøgelsen, så de påvirker ikke den opgjorte svarprocent. Det drejer sig om i alt 109 medlemmer.

Svarprocenten i undersøgelsen – blev desværre kun på knapt 38 %

54,7 % af de medlemmer, der blev indbudt pr. mail, har deltaget i undersøgelsen.

Sammenlignet med andre medlemsundersøgelser – bl.a. de undersøgelser, der gennemføres via forbundets medlemspanel MedlemsPulsen, er det en meget tilfredsstillende svarprocent.

Det er et godt resultat, at medlemmer, som ikke på forhånd har tilkendegivet at ville deltage i medlemsundersøgelser via internettet, har svaret i lige så høj grad, som medlemmerne i medlemspanelet sædvanligvis gør.

Blandt de medlemmer, der blev indbudt pr. brev, var der imidlertid kun 33,4 %, der svarede.

Det er første gang, forbundet har anvendt metoden med at sende et login pr. brev. Den lave svarprocent peger umiddelbart i retning af, at mange medlemmer har fundet det for besværligt at deltage i undersøgelsen.

Sideløbende med denne undersøgelse har Teknik- og servicesektoren imidlertid gennemført en post-undersøgelse blandt sektorens leder-medlemmer. Svarprocenten i denne undersøgelse, hvor medlemmerne modtog i trykt spørgeskema og en frankeret svarkuvert blev – med én skriftlig rykker – ca. 36 %.

Den samlede svarprocent er således forholdsvis lav i begge undersøgelser.

Det kan ikke afvises, at det forhold, at der er gennemført to samtidige undersøgelser blandt lederne i Teknik- og servicesektoren, har haft en negativ indflydelse på svarprocenten i begge undersøgelser.

Svarprocenten i Teknik- og servicesektoren i den generelle lederundersøgelse, som dette notat vedrører, er 36,0 % mod de nævnte 37,9 %, når man ser alle fire sektorer under ét.

Frafaldet i undersøgelsen

Svarprocenten blandt de kvindelige medlemmer i Lederzonen var en anelse – 0,4 procentpoints – højere end svarprocenten blandt de mandlige medlemmer.

De unge/ynge medlemmer af Lederzonen har været mindre tilbøjelige til at svare end de lidt ældre medlemmer.

Medlemmerne i alderen 20-39 år har således en svarprocent under gennemsnittet for hele undersøgelsen. Disse medlemmer udgør i alt ca. 7 % af de medlemmer, der er indbudt til undersøgelsen.

Medlemmerne i alderen 40-54 år har til gengæld en svarprocent over gennemsnittet.

De medlemmer i Lederzonen, som 55 år og derover, har en svarprocent, der ligger en smule under gennemsnittet.

Svarprocenten i forbundets fire sektorer er som følger:

Sektor	Antal mulige svar	Svarprocent
Kost- og servicesektoren	303	30,0
Pædagogisk sektor	1.378	41,1
Social- og sundhedssektoren	892	40,0
Teknik- og servicesektoren	2.161	36,0
I alt	4.734	37,9

Det ses, at Kost- og servicesektoren er tydeligt underrepræsenteret i undersøgelsen.

Forbundet har fået i alt fem henvendelser fra medlemmer, der oplyste, at de ikke havde adgang til internettet eller ikke kunne bruge en computer. To af disse medlemmer har fået tilsendt et spørgeskema og en frankeret svarkuvert, de øvrige tre medlemmer er interviewet pr. telefon.